

Latweeschu Awises.

50. gaddagahjums.

No. 41.

Treschdeenâ, 13. (25.) Oktober.

1871.

Latweeschu Awises lihd' ar faweem veeliktumeem makfa par gaddu 70 Kap. fndr.

Zelgawâ peefubtoht 1 rubl. f.
zittur alfubtoht (lappa: 70 Kap., ekspedizija: 19½ Kap., pastas nauda: 10½ Kap.) lohpâ 1 rubl. f.

Za-apstelle: **Zelgawâ** awischu nammâ pee **Janischewski**, **Rihgâ** pee **Daniel Minus**, teatera un wehwera celas fuhri un pee **Dr. Buchholz**, leela Alekander eelâ Nr. 18. **Wiffi** mahzitaji, ffolmeisteri, pagasta walditaji, ffrilweri un zittl tautas draugi teel luhgii, lai lassitajeem apgabda apstelleschannu. — Redakteera adresse: Pastor **Safranowicz** Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahditajs: Wisjannafahs sinnas. Daschadas sinnas. Par ffolmeisteru konferenzehm. Laurias Gedaria kungam. Launadarritaju fugguwehrgu rinda. Dshwibas glabbschana zaur siwi. Kreewu eklas-prinzis. Drukzinâs. Ruddenâs pufkite. Wahrdu mihkla. Pappu Wisdeggun! Uebilbas. Rabbitas un pretschu tirgus. Naudas tirgus. Sluddina-schanas.

Wisjannafahs sinnas.

No **Waltas** pilsehta atnahkuschas behdu sinnas, ka 8. Oktober walfarâ pehz grubtas wahrgschanas nomirra augsti zeenijams

Biskaps Dr. Karl Christian Ulmann.

Glabbahs tays 14. Oktober. Augstais tehws bija dsimnis Rihgâ 3. Febr. 1793 un no Keisara majestetes augstâ biskapa gohdâ zeltâ 1858. gaddâ.

Zelgawâ 10. Oktbr. nakti pulksten 10½ Wallesmallâ kahda schibda nammâ issprukka wahgusi ugguns un ihfâ laikâ to pahwehrtija velnu tshuppâ. Ugguns-dschesejeem, paldeems Deewam isdewahs wiffas zittas ehlas isglahbi, jebfchu tahs pee deggofcha wahguschâ stahweja ittin tuwu klacht. Jebfchu eedshwoneeki gandrihs wiffu fawu mantu un lohpinus dabuja isglahbt, tad tomehr dauds leetas pohstâ gahjuschas un samaitaras un weenam nab. schihdu fuhrmannim, kas pats bija us laukeem isbrauzis, fadegga fuhrmannâ ratti un sirgu leetas. R. S—z.

Daschadas sinnas.

No eelchsemmehm.

Wahnes draudsei tikla fwehtdeen to 3. Oktober winnas jauns mahzitajs **Boettiger** l. basnizâ eewests. Us schi fwehta darba isparischannu bij abraukufchi Kursemmes zeen. generalsupertendents, **Kuld**, aprinka prahwesta l. **Büttner** un **Lutrinu** draudses mahzitajs; arri abbi draudses leelkungi un basnizas preekschtahwi baroni von **Hahn** no **Wahnes** un **Alsuppes** bij klacht; ne-apredsams kauschu pulks bij sanahzis; basnizas pulksteneem flannoht no ehrgelu pilna spehla un wiffas draudses flannigeem balfeem pawadditi minnetee eeweddeji, jauno draudses gannu fawâ widdâ nehmuschi gahja zaur leelajahm durwihm basnizâ, las nupat jauki no jauna pahpuzzeta, it lâ fwehtku drehbês scho gohda deeninu lihd' fwinneja. Pee altara

zitteem nostahjotees zeen. generalsupertendents no altara nu litka ar firdis aisgrahbdameem wahrdeem tik labbi jaunam draudses gannam lâ wiffai draudsei to fwehtu leetu pee firds, las schiani deenâ tur noteel, wiffaem to dshwibas zellu rahdidams no ta kunga **Jesus** lihd'sibas par to niknu sahli stary kweefcheem. Pehz notikuschas apfwehtischanas zaur generalsuperdenti un teem affisienteem atskanneja jaukôs balsôs draudses lihgsmoschanas par to fwehtu notikkumu. Nu sahlahs patti plauschanas fwehtku deenas deewakalposchana, lo **Latweeschu** lâ arri **Wahzu** draudsei turreja pats draudses mahzitajs. Schi deena draudsei arri zaur to wehl bij jo jauka darrita, ka dabuja pirmo reis ar preeku ceraudsiht fawu jauno altara bildi, preeksch kurras agrakais draudses gans tahs mihlestibas dahwanas jau bij lassijis un kas **Wahzemme Diefeldorfâ** taifita nupat bij schurp atwesta. Bilde israhda „**Kristus** augfchamzelschanohs“ un war gan fazzihbt, ka irr ihfs meislera darbs, no kurra azzis, reis usmestâs, newarr weegli atraisitees, jo ta kunga **Jesus** uswarretaja gohdiba spihd no ta gibmja tik gaischi un skaisi pretti, ka azzis nesinn lo jaukaku mellekt. Buhâ gan schi altara bilde weena no tahm wiffu krahfchnajahm par wiffu **Kursemmi**. **Wiana** makfa wairahf lâ 700 rublu, lo draudse preeksch schi fawâ deewanamma jaukuma no mihlas firds bij samettusi.

Bauskas aprinka teefas peefehdetajs, **Mehmelmuischas** ihpafchneeks **G. Drenger**, pehz ihfas weeglas flim-mibas 19. September nomirris; wunsch netil ween scho peeminnetu amatu 20 g. waldijis, bet arri **Bauskas** draudse 23 gaddus ar uszihtibu un apdohmigu garru basnizas kalposchana stahwejis. 23. September tikla winna meefas no leela kauschu pulka us pehdigu duffu pawadditas. (Balt. wehst.)

Reihausen muischâ **Widsemme** stary teem no **Pehterburgas** ardsihtem ukrainu wehrscheem lohpu mehris raddees, lâ ka wifs pulks 21. September us bruggu teefas pawehli tappis aplauts un apraktâ, lai sehriga tahlaki neklishtu. S.

Rahdam adwokatam schihdinsch dahwaja fohti labbas brilles piakt. Adwokats no schihdina brilles panemdams par prohwi usleel us deggona un nonemdams fakla: „zaur brillehm redju flaidru fpizbuku.“ Us tam schihdinsch

luhds brilles atpakkat, lai patš prohwe. Adwokatu us-
luhkodams, atbildeja: „oi Zums taisniba, zeenihgš leel-
lungs, es arri tāpat stättidamees flaidri eeraudšiju spiz-
bulu!“ — —
P. St—pp—nn.

Kahds wihrinšch liffahs no daktera flimmu sohbu is-
wilktees. Darbs azzumirkli bij padarribts un pehz mak-
fas jautahs dakteris atteiz „30 kapeiki jamakfa.“ Wihrs
atbild: Wai daktera lungs, par tahdu ihfu darbu tas
buhš par dauds. Wimmu reis balbeera jaunškungs weffelu
pusškundu isdarbojahs man sohbu raudams un prašija til
20 kap.
E. F. S.

„Ut zil dauds gohwi esmu par scho weenigu wehst
isdewis,“ fazzija kahds tehws, kurfch leelako daku no
fawas mantas bija par fawa dehla audsinaschanu un
flohlochanu isdewis, kad beigās no dehla nekas labs ne-
isnabja.
J. G—g.

Par flohlmesteru konferenchem.

Widssemes flohlmesteri jau fen gaddeem Juni meh-
nescha beigās jeb Juli mehnescha eesahkumā fawas gadda
fapulzes Turraidē noturra. Mums kursemneekem tahs
wehl truhst. Bet warram preezates, ka schinni leetā pee
mums sohliš us preefchu sperts. Preefch 5 gaddeem
fabeedrojahs Jaunpils un Jelawas apgabala flohlmest-
teri fawu pirmo konferenzi Jaunpils mahzitaja muischā
1867 Februar mehnesi noturredami. Drihs pehz tam
Wahnes, Salbus, Lutrinu un Gaišu draudses flohlmest-
teri atkal fawā starpā tahdu fapulzi noturreja. Tad
atkal eetaisija Jaun-Auzes, Blihdenes un Rubbes draudses
flohlmesteri fawā starpā tahdas fapulzes. Zehlahs at-
kal zittas ap Rindi, Bohpi, Dundagu un Ahrlawu, Kul-
digā, Dohbeles un Bauflas apgabala. Daschi mahzi-
taji atkal til fawas draudses flohlmesterus pee fewis
fapulzeja, ar teem par flohlas leetahm pahrrunnadami.
Kad nu flohlmesteru fapulzes zehlfchahs un laifam wehl
zelsees, tad gan geldehs par to pahrrunnaht, kā tahs
wislabbaki seltu un flohlmestereem par fwehtibu buhtu.
No fawas puffes til ar ihseem wahrdeem peeminneschu:

1) Jawehlahs un buhtu labbi, ka us flohlmesteru
fapulzehm arri to draudschu mahzitaji atnahktu, weens no
teem lai buhtu konferenzes waddons, ohtrs protokolla
farakstītajs.

2) Waijadsetu katram beedram, zil ween eespehjams,
us konferenzi fataisitees. Ko katrs beidsamā konferenzi
apfohljees idarriht, lai to arri peepilditu.

3) Konferenzi beidsiht, buhtu janorunna, par kah-
dahm leetahm nahfoshā konferenzi runnahs un spreedihš.

4) Ja kahdu leetu appreeschoht wiffi weenis prahtis
nebuhtu, tad ja-atlaj katram fawas dohmas isteikt. Bet
lai dauds us reisu nerunnatu, tad waddonam buhtu us
tam zeeti jaluhko, ka wifs pehz kahrtas noteek.

5) 3—4reis par gaddu konferenzi noturreht, waija-
dsetu katrureis wisseem beedreem us fapulzi fanahkt.

6) Derrigas flohlas grahmatas, waj preefch behr-
neem jeb preefch flohlmestereem, kas wehl wisseem bee-
dreem nau pasihstamas, buhtu lihds nemmamas un ap-
spreeschamas.

7) Utpuhfchanahs brihschus warretu ar dseefmahm
us 4 balsim jauki pawaddiht.

8) Konferenzes lai mahjotu faderriba, weenprahtiba
un pasemmiba. Kad tā zits zittam rohku fneegsim, kad
mahzifim un mahzifimees, tad konferenzes sels un buhs
flohlmestereem un flohlahm par fwehtibu.

Taurina Gedarta fungam.

Ar leelu preeku laffijahm Latw. Aw. peelikkumā Nr. 32,
ka Latweefchu draugu beedriba fawā beidsamā gadda fa-
pulzē wisseem trim Latweefchu laika rakstu apgahdatajsem
klast effoht, fahkuse pahrspreest Latweefchu rakstneezibu,
ka warretu dauds mas rakstifchanas raibumus masinaht un
weenadaki fahkt rakstih, un irr ar jau daschas jautascha-
nas appspreeduse un faweenodamees tahs til kohfchi no-
gruntejuse, ka to schim brihscham labbaki newarr gribbeht.
Leekahs, ka schis tas weenigais drohschakais zefsch pee
rakstifchanas weenadibas kluht un tapehz zerram, ka Latw.
dr. beedriba scho lai gan gruhtu, tomehr muhsu laikos
lohti nohtigu darbu nepamettihš eesahkumā un puszeekā. —
Arri kahdā nupat noturretā flohlmesteru fapulzē, pee kur-
ras daschi uszihtigi rakstneeki un jautri tautas dehli dalli-
bu nehma, tohs paschus spreedumus weenprahtigi par
teem labbakeem atstina, un es pee wirueem pebeedroda-
mees turru us preefchu wiffas prettischchanahs par walti-
gahm un no mannas puffes scho stihdi par pabeigtu.

Bet kad T. G. k. Latw. Aw. peelikkumā Nr. 35 da-
schās weetās mannus wahrds pahrgrohštdams, mannos
rakstos zittas dohmas eeleek, ne kā tur stahw, tad man
tatschu wehl kahds wahrds par to jafakka: Nefimmu, ko
tas lihdsetu un kahds labbums jeb kam no ta rastohs, ka
es ar Bielensteina, waj ar Beesbahrscha lungu gramati-
kahm eepasunees nu gribbetu tuhlin weens patš pehz wir-
nahm rakstih un rakstibu mahziht; waj es nebuhtu, kā
kahda beslaikā atfrehjuse besdeliga?! Kapehz tad irr til
gauschi mas, kas pehz tahm peeminnetahm gramatikahm
raksta un mahza? — jeb waj Zuhš teefscham dohmajat,
ka til tapehz neraksta, ka tahs wehl mas laffitas, mas
„eepasihtas“! Nu, tad Zuhš tahm gramatikahm parleeku
mas gohda un wehtibas nowehlat: ja dauds, tad kahdu
grahmatu plauktinu, kur tahs nofwehpufchās stahw! — —
Un ka ihfajs „s“ til dauds garraja „f“ weetā un wiffur
„o“ bes „h“ — wehl kahdu laiku — tapehz, ka tee ne-
teek wiffos laika rakstos tā bruhketi un nau dseefmu grah-
matā un bibbelē usnemti — buhs un paliks tai leelakai
dakfai no Latweefchu azzihm un mehlehlm „fwefchi, ne

dsirdeti, ne redseti"; to Zuh's warrat pahrlcezinatées no teem jau peeminnetoom Latw. dr. beedribas spreedumeem. Bet waj ta irr pee winneem wihreem gramatikas nepasih-schanas waina? — kas Zums to tizzehs?! — Arri par Zuhfu peefohlitu rakstu: „walloda, wallodas likkumi un rakstiba“ Zums paldeews dohsim, bet la nu tuhlin weenâ fraumê fahlfim pehz winna rakstih un rakstibu mahzih, to gaidiht Zums buhtu nepraktiba. Tahdas lectas ne-eet wis ar damfi. — Jau preeksch dauds gaddeem esmu Latweeschu laika rakstôs to wehleschanohs isfazzijis, kaut jel wihri rastohs, kas pee Latweeschu ortografijas rohkas liktu, lai warretu rakstibas weenadibu nogrunteht, un rau — nu irr tas laiks klastu! Par to til warram preszatees; bet arr sinnam, la tas nenotiks bes zihnischanahs, bes fahpchem. To, ja pareisi atminnohs, jau agraki no zeen. drauga Kronwalda Altis lunga muttes dsirdeju, to paschu parahda arri winna raksti Baltijas wehstnesi. — Un tas zittadi newarr buht: jo bahrgaka karroschana, jo leelaka uswarreschana un — pehzgallâ jo gruntigahks un pastahwigahks meers.

Us preekschu! Mannd's abbejôs raksta gabbalôs ne-esmu nekur kâ „pats wihes“ nostahjees un spreedis, bet esmu arweenu pee leelaka, tas irr pee gudraka wihra*) spreedumeem turrejees (kâ mans prettineeks to laikam par kahdu launu turredams mannim pahrmettis, la es pee winnu spreedumeem sawu „ja“ falkoht) — un tomehr winsch mannd's rakstôs atrohd, ka „es pats fewi pa-augstinajoh par Latweeschu tautas Abraamu, kurra flehpi un aistahweeschana wiffi rakstijataji**) u. i. pr. — Es dohmaju, la til pat mas buhs to lassitaju, kas manni ar mannu aistahweeschanu par Latweeschu tautas Abraamu usflattih, kâ to, kas Zuh's ar sawu prettischanohs par Latweeschu tautas Salamanu isflawehs. Buh's mums abbeem tuffschâ japaleel!

Us preekschu! Par nohschu un zipparu wehrtibu pee dseedaschanas un dseedaschanas mahzibas arri tai peeminnetâ ffohlmeisteru sawulje tilka runnahts un turklast no ta wiffu leelaka tohnu meistera Kursemmes lauku draudsês til dauds krahschai un mihligi padohmi isteikti, la winnam par to no firds pateizohs un warretu par scho leetu wehl dauds ko runnaht; ir no wezzu wezzeem laikeem zipparu likteni peerahdiht un preekschâ zelt, bet muhsu awisês nau ta lapra preeksch tahdeem preekschmetteem leelakâ garrumâ. Slohlotojcem un dseedatajeem laiki un puhlini rahda un wehl rahdihs, lam taisniba. — Turklast arri zeen. J. Zimses lungs sawâ rakstâ nau wis zipparus nizzinadams, neds grippedams tohs isuhdeht, bet pehz dauds gaddu „fuhra gruhka puhlina“ pee scha darba —

tillai teizis, ko winsch par labbako atraddis; un meh's sinnam, la winsch to wiffâ Widsemme arri papilnam irr parahdijis. Labbakas „pahrlcezinaschanas“ mums newaijaga. — Bet te irr tas tumfchais plekkis, ar kurru Zuh's sawus abbejus rakstus, kas zittadi pa leelakai dalkai fmuikli isstrahdati paschi essat faheshjuschi un nizzinajuschi. Gan sawâ ohtrâ raksta gabbalâ L. U. peel. Nr. 35 Zuh's mannim wahrdu pahrgrohssichanu pahrmettat, bet tomehr paschi tohs atkal tuhlin apstiprinajat. Zuh's falkat tã: „Sawâ prettischanahs es zeent. Zimses lungam til kâ zipparu aistahwetais pretti stahjees: wiffôs zittôs mahzamôs preekschmettôs nemas ne-esmu winnu par fellas wagas dsianeju apfihmejis: tur winna dsittus arrumus un kuplu sehju, neds drihstehis par fellu un panihluschu isteikt, neds arri darrijis.“ Tã — tã, wiffôs zittôs mahzamôs, preekschmettôs ne, — tillai pee ta spreeduma par dseedaschanas mahzibu, par nohtehm!! — Nu, no zitteem mahz. preekschmetteem tas arr nebija neweens peeminnehts, un ja kahds buhtu bijis, waj tad weenam til lohti „nemaldigam“ wihram, kas tillai pats fewi ween par „fpehzigu“ pasihst, un pee fewis ween „pateesibu“ atrohd „kaut arri wiffa pasauile zittadi dohmaku“ — waj Zums nebuh'tu arri no teem zitteem mahzameem preekschmetteem „futtums nahfis eesittes.“ kas to drihst zerreht?! Bet waj dascham te arri ne-eeenahl prahtâ pahwests Pius IX.?

K. Simonsohn.

Sanuadarritaju fugguwehrgu rinda.

Ji: „Les misérables“ par Victor Hugo.

Sawle taifahs pee uslehschanas. Kas tas tahds sawahds trohlfnis, kas atskann til agrâ stundâ? Kas ta tahda neredseta leeta, kas tuwojahs?

Schi leeta azzihm redsoht pee-aug. Ta kâ leekahs pehz noliktas kahrtas us preekschu kust. Waj tee neuh's wahgi? Bet to ne us kahdu wihfi newarr ischkirt, ar ko winni peekrauti.

Tur rohdahs sirgu, rattu, brehkschanas, pahtagu fkaunas.

Teescham, tee irr wahgi. Pirmcem wahgeem ohtree no pakkatas nahl un tad treschee. Septini wahgi, weenee tuwu pee ohtreem pa zellu nahl. Aehmwihsigas ehmas us scheem wahgeem kust. Kaili sohini fpihd pakrehfli. Rehshu trohlfnis tohp dsirdams. Ta wahgu rinda tuwojahs. Balfis irr dsirdamas. Tuwotaji arween gaischahl un gaischahl islahpi ahtrâ is ehmas. Deena pamastinam aust un scho tschummeschanu apgehrtj ar bahlu pehrwi, scho tschummeschanu, kas kappu atgahdina un kas tomehr irr dsihwa. Ohnu galwas paleel par mirronu waigeem. Ko eeshme schihs breefmas?

Tee teescham irr septini wahgi. Seschee pirmee gluschi sawadi buhweti. Diwi rattu ar garrahm krep-

*) Ne wis warrena, kâ L. G. l. to tulko.

**) Schini telumâ irr originalâ weena waina arri pret gramatikas listumeem: truhst weena isteikschana — Prâdikat, un tapehz newarr ihiti fapraft, ko L. G. l. tur grippedeis fazzih. R. S.

pehm, kas gallà paleel par dihfsteli. Katreem wahgeem, jeb fazzisim labbah! Katrahm treppehm tšhetri firgi preekschà juhgti, tomehr ne lihdsas, bet weens preeksch ohtra. Uschahm treppehm zilweki teel wadditi. 24 zilweki us Katrahm treppehm, 12 no katras puffes, muggura pret mugguru, waigi garram gahjeem peegresti, kahjas gaisà. Wis mugguras wianeem kahda leeta kas flann un kas weena lehde irr. Pee kalla wianeem kahda leeta kas spihd un kas weena kalla dsesse irr. Ta lehde irr preeksch wisseem. Ja winni semmè kahptu no wahgeem un stai-gatu, tad wiffi neschkirramà wihse buhtu faweenoti. Us Katreem wahgeem preekschà un pakkatà stahw diwi ar plintehm, apbrunnoti wihri, katrs weenu lehdes gallu ar kahju zeel turredams. Tahs kalla dsesses irr tšhetrkanti-gas. Zetturteem wahgeem irr 4 ratti un 6 firgi. Us scheem wahgeem atrohdahs dsesses kattlu, dsesses gallas-pohdu, ohgtu pannu un lehshu skannedama laudse fajaukta ar faseteem zilwekem, kas guk istteepufchees un kas kà leekahs irr wahji. Schee wahgi irr pufschloti ar tahdahm raggawahm, ar kurrahm nedarbineekus us foh-dibas weetu wedd.

Tee wahgi eelas widdà apturr. No abbahm rindas puffehm saldati staiga. Schee saldati par dauds reebigi isskattahs, ar puschaineem apsmurgateem mundeerineem, ar pa puffei pelleksham un pa puffei sillahm bishem, ar plintehm un nuhjahm. Gruht' fazzijt kam winni wairahf lihdsinajahs: ubageem jeb bendehm. Wiraneeks pahtagu rohka turr. Sirdsineeki rindai jahj no preekschas un no pakkatas.

Ihfà laikà — tas notikka Parisè, Franzijas galwas pilsehtà — leels pulks kauschu bij salassijees, kas ar kah-rigahm azzihm us scho breefmu rindu skattija.

Tee zilweki, kas us scheem wahgeem bij uskrauti zeeta kluflu. Winni bij bahli no rihta aukstuma. Winneem bij nahtnu biffes un winnu kailas kahjas ar kohka kur-pehm bij apsegtas. Dascheem mizzes bij galwà, dascheem seeweeshu zeppures, dascheem kurwi. Te daschas spal-wainas krukhtis warreja redseht. Daschi ar augoneem bij apklahti. Zitteem atkal newesselihgs drudsains farkanums bij waigà.

Meretti dsirdeja zirteena trohksni, fo brauzejs kahds no saldاتا dabuja us mugguru jeb us galwu. Kahjas semmè karrajahs, galwas faduhras, dsesses skanneja, duhres sawillkas.

Ka leetus laikà schee mohzeeki, weenreis flapji palikku-schi wairs newarreschoht fasilbitees, — ka leetus nahtnu biffes wianeem peelihmehs pee kahjahm, — ka uhdens winnu kohka kurpes peepildischoht, — un ka tomehr lehde tohs pee kalla turrechoht, — un ka tomehr ar fawahm kahjahm nekur newarreschoht atfleetees, — to irr tas war-reja paredseht, kas nekahds pareggons nebija. Schauf-mas un reebums zilweku pahrnehma skattotees, ka schee

nabadfni, kas taf arri bija zilweka behrni, aukstumam, leetum un wehjam bij atwehleti it kà kohki jeb akmiri.

Peepeschi mihta faulite uslehza. Tas bija, it kà faule scheem nelaimigeem ugguni eemetta firidi un tohs atdshwi-naja. Bet kas ta bij par dsihwibu! Lahsti, smeeshana, neganta tehreshana, elles johkschana atskanneja.

Dohmas un juschanas parahdijahs us winnu waigeem. Tas bij breefmihgs brihdis. Apsegs nokritta un tee launi garri nahja redsami, tahs breefmigas dwehseles parahdi-jahs kailas. Daschi puhta blaktis un uttes is rakstamahm spalwahn us garrahm gahjeem, ihpafchi us seeweeshem. Tee, kas us pirmeem wahgeem brauja, fahka weenu reebigu johku dsееfmu dsееdaht.

Starp scheem nelaimigeem redseja firmgalwjus un jau-nelus, pliffgalwjus un firmbahrdas. Zitti isskattijahs skarbi, zitti nifni. Dascheem wehl bij behrna waigs. Dasch atkal isskattijahs it kà mirrons, kam zits nekas ne-truhka kà nahwe. Us pirmeem wahgeem arri weens nehge-riš fehdeja, kas laikam jau agrahf bij par wehrgu. Winsk nu labbi warreja falihdsinahf Afrikas un Ciropas wehrgu-kehshu smaggumu.

Kauns par wisseem scheem waigeem bij skrehjis un tohs bija islihdsinajis. Remahzita buhshana par lohpi-sfigu dumjibu, fapraschana par isskamiffeshanu bij palik-kusi. Schohs zilwekus pehz winnu tiffumeem isshkirt buhtu gruhts darbs bijis. Winni wiffi azzihm parahdi-jahs it kà dubli. To warreja redseht, ka winni pehz schkirrahm nebij eedalliti. Schee raddijumi weens pee ohtra bij pekehdeti laikam pehz winnu wahrdu pirmeem bohksabeem, papreeksch tee, kurru wahrdi ar A fahkshs, tad tee ar B un tà prohjam.

Tahs lehdes tomehr weenadi ne-isturrejahs. Weena lehde dsedaja, ohtra kauza, trescha naudu luhdsà, weena sohbus rahdija, zitta atkal skattitajus apdraudeja, zitta Deemu saimoja. Beidsama lehde zeeta kluflu kà kaps.

Tas gluschi tà islikkshs, it kà tee pasuddinatee us elles teesu tiftu westi.

Kad dsedashanas un saimoschanas lehrums wairumà gahja, tad tas, kas tai breefmu rindai kà likkshs par preeksch-neeku bij, ar pahtagu shmi dewa. Un nu tee saldati tohs fa-kehdetus zilwekus breefmigi fahka kappahf. Tas bij it kà krukka kristu us teem septineem wahgeem. Winni blahwa un putteja kà trakki. Par to tee knauki jo wairahf preezajahs, kas no wiffahm Parisès eelahm bij fatezjesuschl. Schee knauki lihdsinajahs padebbescham, kas us wahtihm kriht.

Weenu brihdi tà kà weena zihnishana starp teem lehshu-nessjeem un winnu bendehm bija. Saldati ar leelahm dufmahm tohs kuhla ar pahtagahm un nuhjahm. Beidsokht tee nelaimigeem lohziyahs un apkluffa it kà pekehdeti wilki. Winnu swehrodamas azzis ween runnaja.

Tà Franzija ar leeseem nedarbineekem teel strahdahts un tà winni us kuggeem teel westi, kur wehl smaggahs liktens tohs sagaida.

Waj tas nau dauds p'ahligaf' un arri scheligaf', tahdus grehineekus us Sibiriju aisd'icht, kur wiini strahdajoh't taf' wiffai' netohp' meh'ziti un zaur' sawu darbu zilwe'zibai wehl par labbu irr? —

D'sihwibas glahbschana zaur' siwi.

Weens Anglu' fugga kapteine stahsta schahdu gaddijumu, ko pagahjuscha' gadda, Nowember mehnefi, pa Austruma juhru us Danzigas pilsehtu (Bruchschda) brauzoh't, pat's peed'sihwojis: Zella' us juhras fazehlahs leela weh'tra, kas fuggi tik ilgi pa wilneem schurpu un turpu f'waidija, kamehr uhdens' sahka nahkt' eel'scha. Wiffi ma-troschi' nu stahja pee pumpjeem un neh'mahs uhdeni pumpeht' ahra. Lai gan wiini nopeetni ween' strahdaja, tad tomehr' nefpehja wiffu uhdeni' is'pumpeht, jo arween' nahza aumatahm' k'ah't. Fugga loudihm' jau usnahza bailes; jo zik' ilgi gan warr' eel'sch' weenas' pumpefchanas' isturreht — un Danzigas' ohst's' nebij' wifs' til' tuwu! E' weenu deen' uhdens' pawiffam' nostahja eel'scha' nahkt' un fuggis' bes' kohdahm' tahlatahm' breefmahm' f'afneed'sa' oh'stu. Kad Danzigä' fuggis' k'luwa' islahdeht's, tad sinna'm' tuhda'f' peh'z' tahs' wainas' melleja, kamdehl' brauzam' us weenreis' uhdens' ta' warrigi' eel'scha' f'rehjis. Israh'dijahs, ka weena' ahrejä' blankä' sars' bij' is'krittis' un pa to' sarra' zaurumu' uhdens' fuggi' nahzis; bet' schis' zaurums' taggad' bij' aibahst's' it' zeeti' ar' weenu' ned'sihwu' siwi. Saikam' ta' siws' newil'schus' tanni' blankas' zauruma' bij' es'praufusees' un ta' fuggi' ar' wiff'eem' brauzejeem' no grim'schanas' is'glahbusi.

J. Tschikste.

Areemu' ellas-prinzis.

Kad 1862. gadda' pa wiffahm' awisehm' daud'sinaja, ka Seemel-Amerikä' tohti' dauds' petroleüma' awoti' useeti, tad arri' Peh'terburgä' gwardes' palkawneeks, A. v. Nowosilzow' atminnejahs, ka tas' Kaukasu' kalnös' preef'sch' 20' gaddeem' deenestä' buhdams' redsejis' ellas-alkas. Scho' tas' kahdam' Amerikaneetim' stahstija, kam' Peh'terburgä' lampu' fabrikis' peederreja, un kas' wiffas' sinna'schanas, kas' pee petroleüma' sawahf'schanas' wjad'sigas, gruntigi' fap'ratta. Kahrigi' tas' klauffjahs, ko tam' palkawneeks' stahstija, un pah'rrunnaja' scho, lai' tas' ar' to' beedribä' petroleüma' awotus' Kaukasu' kalnös' leekoht' melleht' un tohs' is'melt.

Wehl' treschais' lungs' scheem' peebeedrojahs, un nu' wiffi' trihs' dewahs' pee' darba. Nowosilzows' un Amerikaneets' dewahs' tuhdat' Kaukasu' kalnös, un pirmajam' isdewahs' par' lehtu' malfu' no' Kubanes' aprinka' larra' waldischanas' to' brihwibu' atpirkt, ka' schai' beedribai' ween' brihw'sechus' gaddus' tur' petroleümu' melleht' un preef'sch' fewi' smelt, tiffai' Tamanes' puskalwä' ne, jo' tur' zits' jau' bija' tahdu

paschu' brihwibu' nopirzis. Nowosilzows' gribbeja' labbi' leelu' plazzi' preef'sch' sawa' darba, un negribbeja, ka' zits' tuwumä' tam' andeli' samaita, aismak'saja' Tamanes' rentneekam' 3' tuhft. rubulus' f., un dabuja' par' to' scha' kontrakti' us' sawu' wahrdu. Tur'k'laht' peelihka' rentneeks, ka' Nowosilzowam' buhs' lihds'ichinnigo' darba' rihkotaju' (rentneeka' snoh'tu) par' labbu' lohni' sawä' meetä' atstah't. Schis' peelihkums' warreja' palkawneekam' tiffai' par' labbu' buht, jo' Peters' f. (tä' rihkotaju' sawza) pasinna' wiffu' to' apgabalu' un fap'ratta' arri' darbu' is'rihkoht.

Nu' peenehma' no' Amerikas' 12' mahzitus' semmes' urbejus' un weenu' inschinjeeri, fagahdaja' wiffas' leetas, kas' pee' urbschanas' wjad'sigas, un' sahka' dauds' weetas' reis'e' urbt. Lai' gan' awota' mellefchana' tohti' dauds' naudas' mak'saja, ih'paschi' Amerikaneeschu' lohnes' leelas' summas' aprihja' (inschinjeers' dabuja' 6' tuhft., un' katrs' urbejs' wairah't' neta' 1' tuhft. rub. f. par' gaddu), tad' tomehr' darbs' nekahdus' auglus' ne-atneffa, tapeh'z, ka' preef'sch' schi' darba' flikti' meisteri' bija' peenemti. E'ä' bija' diwi' dahrgi' gaddi' aistezejusch'i' un' kahdi' 200' tuhft. rub. f. fa-urbti.

Amerikaneeschus' atlaida, un' Nowosilzowa' beedri' pametta' wiffu' zerribu, ka' wiinu' dahrgais' darbs' auglus' neff'ischoht. Nowosilzows' ween' zerribu' nepametta. Tas' pahrdewa' sawas' muishas, un' apnehmahs' darbotees' lihds' pat' beidsamam' rubulim, un' tad' waj' nahags' jeb' miljoneers' buht; tahdeem' zilwekeem' mehds' laimesmah'mina' us'maidiht.

Ar' sawu' beidsamo' naudu' tas' us' Parisi' gahja, un' falihka' tur' ar' flawetu' urbschanas-inschinjeeri' kind' lungu, tas' nu' wiffus' urbschanas' darbus' Kaukasija' ar' saweem' rihkeem' us'nehma. 1865. gadda' atnahza' kind' f. palihgs' Kaukasija' un' drihs' tam' arri' palkaf' atwedda' urbschanas' rihkus. Kad' Nowosilzows' no' Peh'terburgas' ar' sawas' naudas' atillumeem' atnahza, eefahka' kind' f. palihgs' sawu' urbschanas' darbu' strahdaht, jo' no' ta' laika, kamehr' Amerikas' inschinjeers' bija' atlaists, Nowosilzows' pat's' darbu' pah'rraud'sija. Tamanes' puskalwä' Peters' wehl' ar' Amerikaneeschu' rihkeem' urba, un' wiinaam' arri' laimejahs' dascha' weeta' petroleüma' awotus' atrast, bet' tomehr' tam' ne-isdewahs' tahdu' weetu' useet, kur' ellas' struhkle' no' semmes' ahra' lezz.

E'ä' bija' treschais' nohmas' gads' aistezejis. Atstahja' Nowosilzowa' beedri' no' darba, un' atdewa' to' schim' weenam' pascham, nekahdu' atlihds'inaschana' par' sawu' isdohtu' naudu' prassidami. Nowosilzows' dewahs' nu' atkal' no' Peh'terburgas' us' Kaukasiju' tai' 14. Januari' 1866.

Wesselu' mehnefi' tam' bij' fliktu' zellu' dehl' jabrauz, lihds' kamehr' tas' Sektarinadori' nonahza. Tur' palkawneeks' pirmo' preezigu' siinu' no' Kaukasijas' dabuja.

Daschi' no' wiina' draugeem, kas' deewesgan' sinna'ja, ka' winsch' sawu' beidsamo' naudu' urbschanas' deht' isdewis, pasluddinaja' wiinaam' preeka' affaras' raudadami, ka' Peters' 4. Februar' nastä' awotu' usurbis, no' ka' struhkle' 20' pehdas' augfti' is'straujo, kas' par' deenu' 1500' lihds' 2000' wedras

(1 wedra = 10 stohpi) petroleiima dohd, tà, ka taggad newarroht deewsgan traufus fagahdaht, fur to celect.

Tà tad Nowosilzowa zerriba tappa peepildita. Kad 180 pehdas semmè bija urbtè, un nastas struhklei tahds spehks bija, ka ta wehl diwidefmit pehdas no semmes gaisà spehja dohteos, tad flaidri warreja nolemt, ka appakfchà leelam petroleiima frahjumam waijaga buht. Echi weeta irr 140 werstes no Zakatarinadores, 60 werstes no Timikes un 140 werstes no Anapas. (Tuwaka ohsta irr Anapa.)

Kad Nowosilzows pee fawa petroleiima awota nonahza, tad tas atradda, ka no awota struhkle weenadi us augfchu nedewahs, bet tikfai pa grubdeeneem ween, jo trubba appakfchas dakkà bija aishahsufehs. Tomehr bija katra deenà 10 zilwekeem fo strahdaht, kas fatezzeifchu eku muzzàs un kibwendò lehja. Vai gan tikfai mas deenas bij pagahjufchas, kamehr awohks bija wakkam, tomehr tahdas 30 tuhft. wedras jau muzzàs bija falcetas.

Lihds 4. Februar rihdam — tà stahsta tee, kas klaht bijufchi — bija jau 180 pehdas zaur mahlu semmi, smilthim un pleeni urbtè, tè atradda, ka semmes urbjams fwahrpsts us lohti zeetu almenu kahrtu nahzis. Lihds pusdeenai schinni almeni kahdus 8 zellus ee-urba. Te isdirda urbta zauruma dikkumà trohlfni it ka no breefmiga pehrkona, tà, ka strahdneeki istruhlfufchi no zauruma nohst lehza, un daschi aishbhga. Tanni paschà azzumirkli tappa fmaggais fwahrpsts ar wiffahm stangahm no uflahpdamas bruhnas, beesas ekkas struhfles ar warru us augfchu zelts. Struhkle tà kahdas 20 minutes tezzeja, — te atkal dirda pehrkona trohlfni appakfch semmes, struhkle uflahpdama ekkà dewahs atpakkat zaurumà — us masu brihdi wifs bija kluffu — tè us weenreis dewahs ahra juhraò uhdens, samaishts ar mahlu un maseem almenu gabba-leem, kas augsti gaisà tappa isfperti.

Pehz 12 minutehm apstahjabs juhraò uhdens tezzeht; pa trescho reifi fazehlahs tahds breefmihgs trohlfnis appakfch semmes, it ka kad kalnu starpà fimts leelgabbalus isfchautu; trihs mannami semmes grubdeeni — pehdigi leels kluffums — tad iszehlahs no trubbas flaidra petroleiim^{at} struhkle, wairahf, neta 20 pehdas augsta, un tezzeja g-andrihs weenumehr bes kahda kawekta, un tezzehs gan ilgi, ilgi uszichtigam pallawneekam par labbu un kreemu industrijai par fwehtibu. Kad Nowosilzows tur nonahza, tad bija struhkle drufzin masaka tappust, jo appakfchà bija daschi nekflaidrumi trubbas zaurumu aishwengejufchi. Tam drihs palihdseja, un ekkas struhkle nahza, papreefch 2 lihds 3 tuhft. wedras petroleiima par deenu dohdama. Pehz nospreeda zaurumu wehl kahdas 40 pehdas dikkaku taihht. Grubts gan bija schis darbs, tapehze, ka stipra struhkle us augfchu nahza, tomehr isdewahs fo pabeigt, un nu par deenu 12 tuhft. wedras par 220 pehd. garru trubbu us augfchu straujo. Turpat taggad maffa par wedru petroleiima, tà tas no semmes nahf, 2

rub. f. Pirzeju nau trubkums. Tà tad schis awohks pallawneekam par deenu 24 tuhft. rub. f. eenesò, tas irr par gaddu 8 milj. 760 tuhft. rub. f. Kad par wiffahm isdohfchanahm 760 tuhft. rub. f. rehina, tad Nowosilzowam atleef katra gaddà 8 milj. rub. f. tihras pelnas.

Wifs semmes gabbals Kaukasija, gar Melno juhru lihds pat Krimmei irr no geologeem (mahziteem semmes prattejem) ismeklehts, un schee spreesch, ka pa wiffu to gabbalu tikpat daudi petroleiima effoht, tà Amerikà (Pennsilwanija un Birginija). Daschàs weetas effoht semme tik pilna ar petroleiimu it tà schwamma, kurrà uhdens eewilzees. Wifs tas semmes gabbals, arri Krimmes puskalwà, gaida us naudas razzejem, kas lai to tur apflehtu bagatibu (petroleiimu) isroht. Sinnams, pee tahda darba gan lohti daudi naudas wajaga, bet kad awohks weenreis atrasts, tad tas arri puhlinu un naudas tehreschanu ar tuhfstofschahrtigem augteem aismatfa. Gribbam zerreht, ka Nowosilzowa laime daudi naudinées fus passubbinahs arri us fawu laimi prohweht naudu raft fewim un wiffai zilwezibai par labbu. .g.

Drufzinas.

1) Nenehfa nekad schaurus sabbas, jo fo tas tew palihds, ka laudis tamu masu kahjini apbrihno, un temi paschu tulsnas neschehligi mohza.

2) Saplihjufchus fwahrkus nelahpi ar faplihjufcheem eelahpeem.

3) Kas ta buhtu par flaidribu pasaulè, kad ikweens tik no sawahm pascha durwihm mehflus gribbetu atflauzigt.

4) Zilweks, kas tik fawu labbumu mekle irr tà wihle, kas zittai leetai klaht flardamees winnas labbumu fa-ehd.

C. H. Bertram.

Ruddens pulkite.

Bij ruddens rihts un salna nodiffuse,
Es stahweju — man firds bij nostummuse —
Es stahweju pee pulku dahrsina
Til schehli tà pee kahda mirreja. —

Wehl maffarà tahs mihtli fweizinajis,
Tahs paijojis, no tahm few pufchus frahjis:
Bet af tu ruhfta nepastahwiba!
Zuhò kohfchums — mihtli' ahtri nogurra!

Man rahbijahs, ka it nekas scheit spehtu
Zeeft auktas salnas, bahrgu auku — wehtru:
Tè nejaukchi eeksch dahrsa faktina
Man weena pulkht pretti fmaidija.

To uffattoht, tai aztinäs es prattu
 Ka runnatu us pasaul' laislu — traktu:
 „Tu schodeen sohl' un swehti avrennees,
 Nibt pahrgrohsees — jel schaubihgs apstlattees!“

Ut fillaztin'! es temi zeenâ liffchu,
 Tew' apmekleht un glahstihht ne-apnikschu,
 Preeksch tew' lai ween schi falda tohkle flann:
 Tu ta ustizzigaja effi man!

Kad abbi mehš, arr reisi pihschlös birsim
 Un semmes jihniſchanahš zellu beigim,
 Tad sinnaſim ko ſpehjahm, darrjahm,
 Ka paſtahwibu ſwehti mihejahm!

J. S. B.

Wahrdu miſſla.

Pee manniš eenaidneeku fuhti,
 Bet paſcham eimohht nahtahš gruhti:
 Kaš es par weetu, waj jau ſinni? —
 Wehl peeleez p un tad uſminni,
 Kaħdš lohpiſch es no frimtejeem?
 Ar t es tewim patihku,
 ſſauguſe tew meeloju. —
 Tu atrohđ mann' pee gannimeem.
 Ar l es behrnu draudjene
 Un wimmu laifa kawelle.

J. Kruhm.

Pappu Wiſdeggun!

Nu jau effi labbu laiku ſchabbojis, mettees atkal ſa-
 wâ luggelē un ſperr sehgele ſpallâ, ka warri iſtneekus,
 kaš temi gaida, apmekleht; ſinnamš gan, ka lihđſ ſchim
 arri tohš nebiji aiſmirſiš, bet patš maš nahzi, tiſ pa
 laiſam raddu behrnuš fuhtiji, kaš mums, warram gan
 ſazziht, arri lohti miſſi. Taggad, kad nu ruddenš klahht,
 wakſari garri un wakſas pilna ſauja, tad labpraht wehle-
 tohš arri Tewi muhſu widdâ miſſigi uſnemt un ziſ ſpeh-
 dami pameeloht tâ, ka zeemoſchanahš Tew buhtu gan pa-
 tihkama. Par zittu arr nau ne behdaš, jo ruddenš ſweh-
 tiba irr brangu branga; bet tiſ prihſes panemm papilnâm
 lihđſi; jo beš tahdaš barribaš uſ garra zella Tew daſchadi
 warr notikt. Weetahm Tu gan atraddiſi prihſes, bet
 jaunktaš, tiſ preeksch paſchu deggunem ſariktetaš, tâ ka
 Tew ar daſcha labba nammatehwa mahjaš ſmarſchu buhtu
 deewšgan jaſpahrdahš, kamehr to iſſchlaudatu. Kam
 taš lai patihk? Zittâš weetaš atkal nemaš ne-uſeefi prih-
 ſeš. Redſeſi gan ſelta jeb ſudraba dohſiteš uſ galda waj
 lumodeš jeb pee lehdeš uſ kruhtihm pakahrtaš; bet kaš
 tur eekſchâ? — waj pagahjuſchahš jeb gaidamahš ſir-
 ninâš mattu buhſchkiš, bet no gohđigaš prihſes jau ne

dohma. Zittur atkal wezzajâ tahſes dohſe wattē eetihš
 gredſenu kuhliš — effohht arri pulkâ paleenetee, ar ko uſ
 Zirzenu trohgu eet; bet no prihſes ne ſmaktaš. Kad jau
 reiſoſi, gan tad patš redſeſi, tiſ to wehl gribbu peemin-
 neht, ka tahš prihſeš, kaš tahdaš beſakla buddelēš aiſ-
 furketaš, warri drohſchi baudiht un atraddiſi, ka deweš
 pateefihgš un prihſe labba; jo glahſe un furkiš netauj
 ſweſchaj luſtei peetiht klahht, bet waj tad to eewehro daſch
 labš, kam prahtš tiſ uſ wehju neffahš! Kulſtaš pa
 wehju, kamehr wiſſa ſmarſcha beigta.

Dſihwo weffelš un luhđſu, netaunoješ par mannu
 uſmahſchanohš. — Daudš nahburgu wahrđâ Tewi ſwei-
 zinadamaš paleeku Lawš wiſſupadewigalaš

Snahješ.

Atbildas.

J. I. — W. Sinnam gan, ka Zubſu weikla ſpalwira wehl da-
 ſchaš jaunktaš dohmas un ſinnâš par to B. l. i. warretu neſi. Bet redſeet,
 trihš lahgdš ta leeta jau preekschâ bijuſi, turklat laigriſch wehl aiſeetu,
 jo nuwat noſubitiſjam pahri garraſas leetaš. Muſhu dohmas, ka wiſſo žitš,
 ko ſubtiſeet, laſſitajeem leelaku preeku darrihš.

„— d. R.“ Paldeewš! Abbas dſ. mums labbi patihk, iſnahš drihš.

J. I. — R. Tahdeem freetneem pahſpreedumeem, ka Zubſejam,
 ne kad muhſu lappâ netruhtš rubnič. Neſſim tubdal. Daudš paldeewš
 un labbaš deenâš župš abbeem no mums a.

W. R. — S. Wehletumeekš, kad Zubš paſchi klahht buhtu, kad awi-
 ſeš laiwiſau labdejam, neſa-eet un neſa-eet wiſſi miſſi peeſubtiſjunt. Zub-
 weſim ar gaddeem leelaku!

**Rabbibaš un pretſchu tirguš Jelgawâ, 11. Otkober,
 Rihgâ, 9. Otkober un Ceepajâ, 2. Otkober
 1871. gaddâ.**

Maſſaja par:	Jelgawâ.	Rihgâ.	Ceepajâ.
1/3 Iſchetw. (1 wuhru) rudſu	2 r. 30 f.	2 r. 40 f.	2 r. 20 f.
1/3 " (1 ") ſweeſchu	4 " 75 "	5 " — "	4 " — "
1/3 " (1 ") meeſchu	2 " — "	2 " 15 "	1 " 80 "
1/3 " (1 ") auſu	1 " 10 "	1 " 60 "	1 " 15 "
1/3 " (1 ") ſtrau	2 " 30 "	4 " — "	— " — "
1/3 " (1 ") rupju rudſu mitu	2 " 30 "	2 " 35 "	2 " 25 "
1/3 " (1 ") bihdeletu	3 " 25 "	4 " — "	3 " 25 "
1/3 " (1 ") " ſweeſchu mitu	5 " 50 "	5 " — "	5 " — "
1/3 " (1 ") meeſchu putralmu	3 " — "	3 " 25 "	3 " — "
1/3 " (1 ") kartoffeli	1 " — "	1 " — "	1 " — "
10 pudu (1 birſawu) feena	4 r. — f.	4 r. 50 .	3 r. 50 f.
1/2 " (20 mahz.) ſweeſta	5 " — "	5 " 25 "	5 " — "
1/2 " (20 ") dſeſeš	1 " — "	1 " — "	— " 90 "
1/2 " (20 ") tabata	1 " 40 "	1 " 25 "	1 " 80 "
1/2 " (20 ") ſchlihtu apwiau	3 " — "	— " — "	— " — "
1/2 " (20 ") krohna linnu	3 " — "	2 " 50 "	2 " — "
1/2 " (20 ") brakta	1 " 50 "	1 " 20 "	1 " 20 "
1 muzzu linnu ſehlu	10 " — "	10 " — "	9 " — "
1 " ſiſku	17 " 50 "	17 " — "	15 " — "
10 pudu ſarſanaš ſabli	7 " — "	6 " 75 "	— " — "
10 " baltas rupjaš ſabli	6 " 60 "	6 " — "	5 " 70 "
10 " " ſmaltaš ſabli	6 " 60 "	6 " — "	5 " 70 "

Naudas ūrguſ,

Riſgā 9. Oktob. 1871.	uſpraſf.	fohl.
5% walſts-aſſeeneſchanaſ biſketes ar winneſt. I. aiſleen.	153	151
" " " " " " II. aiſleen.	150	148
5% walſtbankaſ-biſketes " " " "	92	—
5% Wiſd. ſandbrīſeſ, uſſaſkamaſ " " " "	100	99 1/4
" " " " ne-uſſaſk. " " " "	93	92

	uſpraſf.	fohl.
4 1/2% Kurſ. ſandbrīſeſ, uſſaſkamaſ " " " "	—	—
5% " " " " ne-uſſaſk. " " " "	—	—
Riſgāſ-Dinab. dſelſjeſka aſkijaſ uſ 125 rub.	151	150
5% Riſgāſ-Dinab. " obligacijaſ uſ 125 rub.	—	—
5% Riſgāſ-Jelgaw. " " " " 100 " " "	111	110 1/2

Patw. Wiſchu apgaſdātajaſ: J. W. Safranowicz.

Sludinaſchanaſ.

No Grentſchumuiſchāſ pagaiſta waldiſchanaſ (Zaunbiſ ſiſtēme) wiſſeem ſchi pagaiſta lohze-keem tohy ſinnamſ darrihtſ, ka taſ iſdaliſchanaſ rullſ par krohna un pagaiſta nodohſchanaſ preeſſch 187 1/2. gad. ſaraſlihtſ un lihtſ **1. No- wember ſch. g.** deht redſeſchanaſ iſlihtſ, lihtſ kurrai deenai ſairam ſawaſ nemeera ſubdiſbaſ, kurſch taſdaſ dohmaru weiſt, ſcheit ja-uſdohd, jo wehlaſh nemeenaſ wairſ netiſ ſlauſihtſ. 2

Grentſchumuiſchāſ, 4. Oktob. 1871. (Nr. 75.) Pag. wezj.: Ernſt Stugrewiſch ††† Pagaiſta ſcrihw.: Ed. Stobbe.

Uſ iſpildiſchanaſ augſtalu waidibu pawehleſchanaſ dohſ ſa b i l l e ſ pagaiſta waldiſchanaſ no **1. Ok- tober 1871** eeſahlot wiſſeem kaſ wee ſchiſ draudſeſ peederr, drullataſ un apſehgeletaſ reſk-ſnunu grabmatinaſ pah nodohſchanaſ; un ſubdi- tamdeht wiſſaſ pſiſteht un muſchu poltzejaſ, pagaiſta waldiſchanaſ un kurru latru deeneſta ſau- ſchu jeb deenaſ algadſchu peenehmeju, taſduſ wee ſchiſ draudſeſ peederrigūſ zilweſuſ neveeturreht, bei tublihn atraidiht, kaſ zur ſawahm grabmati- naſm newarr utraidiht ka wiſſuſ parabdu eſtigi nomakſajuſchi. — Turpretti arri ſabilleſ pagaiſta waldiſchanaſ lihtſ ar muſchāſ poltzejuſ par to gab- dāhſ, ka ſittaſ draudſeſ peederrtgi beſ taſdabm paſchabm uſrabiſchanaſ grabmatinaſm ſche netiſ peenemti. 2

Rabiſſē. 20. September 1871. (Nr. 462.) Pag. wezj.: Jekſab Deſſe. (E. W.) Pag. ſtr.: G. Zungbahm.

Uſaizinaſchanaſ.

Oſſolmuſchāſ pagaiſta waldiſchanaſ (wee Jelgawāſ), — to ſinnamu darriſtama, ka taſ galwaſ naudaſ iſdaliſchanaſ rullſ preeſſch Oſſolmuſ- ſchāſ pagaiſta par to gaddu 187 1/2 jau pagaiſta- woihtſ tappiſ, — uſaizina wiſſuſ wee ſchiſ paga- ſta peederrigūſ ahrupſſē dſiſwodannuſ zilweſuſ, ſawaſ krohna un pagaiſta nodohſchanaſ beſ ſawe- ſchanaſ un **wehlaſaiſ lihtſ 10. Nowem- ber ſch. g.** wee ſchiſ pagaiſta waldiſchanaſ no- makſabt, jo ſittabt ar teem paſcheem pehſ ſillumu tiſk darrihtſ; — ſipat wehl teel peeminnehtſ, ka Oſſolmuſchāſ pagaiſta namāſ ſillai ween **zet- tortdeenaſ** galwaſ naudaſ tiſk pretti nemta un paſſeſ mainiſchanaſ iſdarrihtāſ. 2

Oſſolmuſchāſ pag. waldiſchanaſ, 30. Sept. 1871. (Nr. 186.) Pag. wezj.: P. Freimann. (E. W.) Pag. ſtr.: F. Starre.

25 rubti pateizibaſ maſkaſ.

Nakti no 28. uſ 29. September tam Peel-Wir- zapaſ ſaimneſam Leijaſ Ubten zur eelaufſche- nohſ no ſtaka iſſagāſ meluſ ſirgſ, 4 gad- du wezj., ſarri uſ labbo puſſi, 156 rubt. weh- ſtibā. Kaſ tam minnetam ſaimneſam warr par to ſagtu ſirgu ſkaidru ſinnu doht, dabuſh wir- minneiu pateizibaſ maſku.

No ſenſureſ atwehſehtſ. Riſgā, 11. Oktob. 1871.

Nakti no 2. uſ 3. Oktob. 1871 Jurgeeneſchu Dhtrel ſaimneſam ire noſagti weeni wahgi uſ ſe- derehm paſſatā, uſ dſelſeſ aſſiſhm, ar pelletu paſch- auſtu wadmallu iſſiſt, arri ar dhtſtelē braugant, bruhnt nomahlet ar ſarfanahm ſrihpahm, beſ ahdāſ deſſka, un weeni zetta wahgi ar reſchgeem un dreebhi paſſatā un preeſſchā (paſſatā weenſ maſa ſaurumſ eeſſch drehbeſ iſberuſ, uſ dſelſeſ aſſiſhm, ſakli nopehrweiſt un ar wihtabm ſtrifku ſtraugehm. Weenſ bruhnt lohtſ ar miſſina rinki un galſti ar plattabdu aſſiſti, weena ſedulla ar dubbultabm ſiſknahm wee miſſina rinka. Dwe- jaſ ſaktaſ un lenzeſ ar plattahm ſiſknahm un miſſina rinkeem. Uſrabiſchanaſ lai noteel wee Zehſu pilſebtaſ rabſeſ. Pateizibaſ alga teel ſoh- lita **20 rubt. ſudr.** uſ ſederu ſurwoju wahgeem un **10 rubt. ſudr.** uſ teem zetta wahgeem.

Lotterijaſ biſketes no 1869. gadda, ſtab- wedamaſ appaſſch **Keiſareneſ majeſteſeſ patwehruma**, tai Maria Gimolowitſcha ſkohl- lai par labdu, kurru wiſſchanaſ **13.** un **14. Nowember ſch. g. notiſ.** — irraid wehl dabujamaſ par **60 kap. gabbatā** Jelgawā, ſeelajaſ eelā prettim ſonditera ſungam Lorbſiani, wee

M. G. Löwenſtein,

jannatāſ, junior. Pee awiſteleſchanaſ ſaur paſti ta paſſeſ nauda japeleekt.

Skunſtigu mineral-uhdenū fabrikis,

Jelgawā, uſ leelaſh un paſteſ eelaſ ſtuhra.

Zaur ſaſo daru ſinnamu, ka eſ to ſitretſigo G. Gleya un Höpſera fabrikē ſchinni pilſebtā eſnu nepizijaſ un no ſchi latka appaſſch manna wahra tablaht weddu. **Seltera:** un **ſoda-uhdenſ,** **limonadeſ** un doſchadi ſitti **ahrſteſchanaſi** derriſgi **uhdeni** ir arweenu dabujami un tohy par teem lehtaſeem zenneem pahdohtſ. 2

J. S. Helmſing.

Maſkawaſ lohſeſ, Maria ſkohlai par lab- bu, ar weenu leelaku winneſti no 10,000 rubt., weena no 3000 rubt. un 3 no 500 rubt., kurru wiſſchanaſ 13. un 14. Nowember ſch. g. notiſ, irraid par 60 kap. gabbatā dabujamaſ Jelgawā, ſeelajaſ eelā prettim Riſbe, wee 2

M. S. Löwenſtein.

Deenigeem oſſolu pahrdewejeem ſaur ſcho ſinnamu daru, ka eſ appaſſchāſ rakſiſtiſ ſchinni ſeemā **wehloſh dandſ ſtipruſ oſſo- luſ** no 7. 10 lihtſ 22 pehdu garruſ **pirkt.** un ſubdu tohē ſunguſ kaſ oſſoluſ pahrdohſ arib- betu wee manniſ Riſgā, Jelgawāſ ahrpſiſchēſtā **Ambarē** eelā Nr. 19, peerekteeſ. 2

G. Lindner,

luggu buhweiteſterſ.

Daſchadaſ iſtabaſ **lectaſ** (mehbeleſ), **rattuſ,** **ſammanāſ** un **wiſſadaſ wirtſchafteſ lectaſ** lehti pahrdohd wee Jelgawāſ uſ dambi Nr. 125. 1

R. Georgi.

Melna gohwiſ ar balto bleſſi peerē un uſ kretſejeem ſahneem balto rinki, ir 4. September ſch. g. tam Liſweſbehrſeſ ſaimneſam **Lanna- dſinam** noſagta. Kaſ par ſaſo gohwi ſkaidru ſinnu dohſ wiſteſtkam ſaimneſam, dabuſh **5 rubt.** pateizibaſ maſkaſ.

Sauſu behrſa, aiſſchana, pree- deſ un egleſ maſku, maſaſ aſ- ſiſ ſrautu, peedahwa Jelgawā, kattohu eelā ſakka- ja bohſi wee balto ſakſi.

E. J. Jacobſohn.

Drullakhtſ wee J. W. Steffenhagen un dehta. (Teſ nakt peeliſtkumſ: **Daſuizaſ un ſkohlāſ ſinnaſ.**)

Basnizas un skohlas sinna.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Nahditajs: Sinna. G. Wiegner kungam. Kohschu frubms un zilweks. Par teateri. Sinna dseedataju bedribahm. Peemiana no aishajufcha tautas drauga. Ufflubbinafhana. Druftmas.

Sinna.

Walfas pilsehta basniza tappa 15. Augustâ no Widsemmes generallsuperdentes Dr. Kristiani k. par mahzitajeem eswehtiti, prohti: Kandidahts Michwig par Omfklas mahzitaju un kand. Kuglers par palihga mahzitaju Bez-veebalgê, un kand. Koble par palihga mahzitaju Nischni-Nowgorode. Deews lai teem palihds jaunôs amatôs!

Rihgas Sehtaba basniza nupat nel. bislapa F. Waltera k. kohscha jauna bilde eljê mahleta, drehbju lambari nolikta par peeminnu.

Wihneefchu Reistattê, Austrijas walstê, fwinneja 8. September leelus dseedataju fwehtkus, fur 80 dseedataju bedribas un wairahf kâ 3000 mahzitu dseedataju bija kohpâ. — Tad ta dseedataju bars un tad ta dseesmu flanna! E. F. S.

G. Wiegner kungam.

Zuhš fawâ rakstâ: „Par ehrgelu spehleschanu“ mannim atbiledami falkat pašchâ esahkumâ, ka es us tam pastahwoht, ka ehrgelneeki, kas nau musiki studeerejuschi, it nebuht no firšs atbalsa nespehletu. Man rahdahs, ka Zuhš mannu rakstu waj nu ne-essat labbi illaffijuschî jeb ne-essat to labbi fapratufschî, tadeht man pašcham wiffadâ wihšê tas ja-isskaidro.

Pehz Zuhfu pirmahs atbiledschanas ne-essmu ne rakstijis, nedš dohmajis, lai tee ehrgelneeki, kas nau musiki studeerejuschi, no firšs atbalsa nemas nespehletu. Kur Zuhš pee mannas peesihmeschanas: „Es nerunnaju no musika meisstereem, kas musiki studeerejuschi.“ — atdurra-tees, tur tã fazzihšs: „Es pats atsinnis, ka ta no galwas pehz firšs atbalsa spehleschana irr nepilniga un aushm reebiga, kad to falihdsina ar to jauku jo jauku spehleschanu pehz nohtehm.“ Zits warbuht atkal atsinnis, ka pehz nohtehm spehleschana irr nepilniga un aushm reebiga; ko tur warr darriht! Weenam patihl mahte, ohtram meita.

Zuhš rakstat: „Es dohmaju, katram ehrgelneekam tai leetâ wajaga masam musika flunstneekam buht.“ — Lai Deews dohd, ka tã buhtu! Bet waj taggad jau il-katriis ehrgelneeks tahds irr? un waj zits, kas nau wis

masš musika flunstneeks, pats pehz fawa firšs atbalsa ween spehledams ehrgelš nepadarra par leijarkasii? Saz-
zidami, ka spehletaju, kas it nelo no musika lilkumeem neproht, „nau wiffai dauds.“ Zuhš pašchi apleezinajat, ka tatschu zittus tahdus pašihstat gan. Jo es zittus tahdus pašihstu, un tizzat man drohšchi, wehl ohtris un treschais arri tahdus pašihst. Ja nu tohs wiffus kohpâ faskaititu, tad newarretu wis fazzihš: „nau wiffai dauds,“ bet isnahktu jau labba teefa. — Tad arri: Es fawâ rakstâ: „Wehl kahds wahršs par ehrgelu spehku.“ — no firšs atbalsa runnadams nemas nedohmaju to moduleereschanu, bet to fantaseereschanu. No moduleereschanas tur nemas newarr ta runna buht. Itweens ehrgelneeks pats to sinn, ka pee deewakalposchanas bes tahs nemas newarr labbi is-tikt, jebšchu deewamschehl arri wehl tahdi ehrgelneeki at-rohdami, kas to pašchu riktigi neproht. Bet kad ehrgel-neeks tã fahl moduleereht, ka tas no firšs atbalsa dšihšs arweenu wairahf un wairahf musiki tã eeslihd, ka jau no tahs daschahds garrums, karakters un ihpašcha meldija isklaušahs, un pašcham spehletajam jau kahda pašaule atwerrahs, tad musika pratteji tahdu spehleschanu fahz par fantaseereschanu jeb firšs atbalsa spehleschanu. Mo-duleereht warr ar fapraschanu ween, bes firšs atbalsa, turprettim fantaseereht bes firšs atbalsa nepagallam newarr. Tadeht man brihnumš, ka Zuhš, miškais Wiegner k., tanni weetâ, fur mannâ rakstâ bija runna no spehlescha-nas labbakas sekmeschanahs pehz nohtehm ween pee dsees-mu preekšspehlehym un deewgaldneekem, ne-essat faprat-ufschî, ka es firšs atbalsa spehleschanu par fantaseere-fchanu turru! Ar plitku, weenteefigu moduleereschanu ween spehleschana tur newarr labbaki sekmetees, kã kad pehz tahdâs weetâs peeklahjigahm nohtehm spehle. Jeb waj Zuhš baidatees, ka es arri tahdeem ehrgelneekem, kas warr gan fantaseereht, nedohmaju padohmu doht, wianâs minnetâs weetâs pehz fawa firšs atbalsa nespeh-leht? Bet mannâ rakstâ jau skaidri fazzihšs: „bes teem flunstneekem.“ Kad buhtu rakstijis: bes leeceem, mehre-neem un maseem musika flunstneekem, tad jau buhtu smeekligi isklaušijees. Ar to wahrdu: „flunstneeki“ es faprohtu arri Zuhfu masohs flunstneekus, ja til tee tahdi irr, kas no firšs atbalsa warr riktigi spehleht. Pehz mannahm dohmahm nebuhtu nekahds pohšs, kad ehrgel-neekam festdeen nohšchu grahamatâ sinnamâ weetâ esprausts papihrihts buhtu isstihdejis. Dseesmu warretu spehleht bes kahdas preekšspehles, un pee deewgaldneekem warretu drohšchi apstahtees, lamehr usschkir. Apstahjahš tatschu

pa brihſcham jau tà kà tà tai laikà. Zuhſu dohmas: Lai ne-effam pahrlieku bauſlibas kalpi, bet atwehlam weetahm garram druſku darbotees, — es fakku, ſchihſ dohmas preeſch teem it pareiſas, kaſ irr muſika ſkunſtneeki, waj nu leeli jeb maſi, bet kaſ tà fakkoht muſika tumſibà wehl grabhſtahs, taſ lai pee deewakalpoſchanas labbahl no nohtehm beſ bumbureem, ne kà no firdeſ atbalka ar bumburu taiſſchannu ſpehle. Zittà laikà tahdeſ warr ſawam garram pehz patilſchannas laut pee ehrgelſchannas darbotees un raddinatees, kad arri bumburi uſ bumbura taiſitu, til ne pee deewakalpoſchanas. Leela nelaima tad arri nenotiktu, kad kahdeſ zaur ſaweem taiſiteem bumbureem tà ſajuktu, ka paſchà ſpehleſchannas widdü apſtahtoſs, bet te til tà ta praſſiſchana, kaſ irr labbaki? un te es peebedrojohs ta wihra dohmahm, kurras winnà ſawà rakſtā beidsot itteizu, jo pee muſika ſkannu iſſchliſchannas ta klaufiſchannas irr ta weeniga leela wajjadſiba, un ko zilwekſ ar weenu dſird, ar to winſch aprohd. J. K.

Rohſchu krumſ un zilwekſ.

Sem rohſchu krumma behrniſch ſaldi ſnauſch,
Kur rohſchu pumpurifchus ſaule glauch.
Winſch ſwehti duſs, un ſaldi ſapnojahs,
Ar eng'leem paradihſe ſpehlejahs.

Gaddi aiſeet. —

Pee rohſchu krumma ſtalta meita ſiahw,
Kur rohſchu ſeeduſ wehl nelas nerahw';
Tahs ſirdei puſtkoht, krumtiſ zillajahs,
Un garrà ta ar mihto ſaweajahs.

Gaddi aiſeet. —

Pee rohſchu krumma mah te dohmas ſehd,
Kur affaiſ wehſch jau rohſchu lappas eh d.
Par pagahjuſchahm deenahm dohma ta,
Par waigeem ritt tai gauſcha affara.

Gaddi aiſeet. —

Tas rohſchu krumſ beſ lappahm kailiſ ſtabw,
Jo ruddens ſalna lappas tam norahw';
Tahs lappas iſchaukſiedamas nokritta,
Un fluſſu lappu weegli apſedſa. —

Julie R—feld.

Par teateri.

Gandrihſ ſchinni paſchà laikà un prohti 1790. gaddà jaunais Stenders arri ſarakſtija ſchahdu teateraſpehli:

„Schuhpu-Behtulſ.“ Zohkuſpehle, kà ſemneekſ par muſchneeku zeltſ. Schi johkuſpehle trijòs zehleendòs iſrahda Latweeſchu ſemneeku dſihwi winnòs tum-

ſchòs dſimtlaiſòs, winna atgahdina it weenteeſigi, ſahdi nelaimigi un dſilli tumſibà pagrimmuſchi laudis tad bijuſchi. Schi grammatina tai 1867. gaddà pee J. W. Steffenhagen un dehla Jelgawà par jaunu drikketa; bet pirmà drikkè bij nejehdſigi praſti wahrdi wallodà eepihti, kaſ manni dſinna, wiſſu ſpehli jaukaki pahrrakſtiht un tad par jaunu drikkè laiſt. Scho johkuſpehli Latweeſchu teateriſ arri jau ſawà wiſſupirmà eefahkumà diwi reiſes ſpehlejiſ.

Wehlaſi apgahdaja muhſu zeenijams rakſtneekſ G. Dünſberg kungs atkal diwi teateraſpehles Latweeſchu wallodà:

1) „Skaiſtakaiſ deggonſ.“ Zohkuſpehle pee-zòs zehleendòs; drikketa Jelgawà pee J. W. Steffenhagen un dehla 1862. gaddà.

2) „Semneekſ un Liggerſ.“ Weeſofchannas Mihgà. Luſtesſpehle pee-zòs zehleendòs; drikketa Mihgà pee G. Plates 1867. gaddà.

Lai gan abbàs ſchinnis ſpehlès ſkaidra un weikla walloda atroh dama, tad tahs tomehr wehl taggad lohti grubti uſ Latweeſchu ſtattumi iſrahdamas, warr buht nahkoſchais zeniſigakaiſ laiſs to paweeclinahs.

Ja nu taggad ſawà iſſtahtſichannà tablahſ eimu, tad man teeſcham arri ja-atſihſt, ka Latweeſcheem teateriſ jau no ſennakeem laiſteem labba darrjiſ un tapehz japreezajahs, ka taſ ir joprohjahm pee winneem neteel aiſimiriſſs. Buhſ tikkai wehl pahri gaddi ween atpakkat, kamehr pee Latweeſcheem par jaunu eefahka teateraſpehleſchannu zillinaht un taggad taſ pirmais eefahkumſ winnu ſtarpà jau labbi eehliſ. Iſſti fakkoht, taſ lihds ſchim tà nejauſchi nahjiſ, jo kaſ gan jebkad Latweeſchus mahzija, teatera ihpaſchibas un wehrtibas eepaſiſchannai pakkat dſihtees, — kaſ gan Latweeſchu jaunekluſ jebkad muddinaja, ſaweem weztehweem ſchinni leetà dſihtees preeſchà? Medſ, ſchobrihd pubſch ſawadi iſdewihgſ wehſch muhſu Latwijà, ne kà taſ wehl preeſch deſmirſ jeb pahri deſmirſ gaddem ſchè notikkahs. Ko ſinnaja agraki no teatera-dailibas, ko ſinnaja no preeſchlaſſiſchannas wehrtibas, ko ſinnaja no konzerta augſtibas un ko ſinnaja no ihpaſchahm ſmalkahm balleh m? Tà tad ſchobrihd redſam gluſchi ſawadus laiſus un warram par teem teeſcham preezatees.

Latweeſchu teateriſ arri tadeht warrejiſ lihds ſchim wiſſur ſawu zellu ſtaigaht, ka tam, lai gan ne daudſ, tad tomehr ſawi ſirdigi dſinneji bijuſchi, kà it ihpaſchi rakſtneeki un ſpehletaji — un zerrejam, ka tahdu pateſſigu teatera draugu arri uſ preeſchu nepeetruhſ.

No ſcheem wihreem wiſpapeeſch wehrà leeſamſ zeenijams Latweeſchu teatera direktors Adoſf Allunan kungs; ja Latweeſchu teateriſ tahdu ſirdigu tautas dehlu nebuhtu mantojiſ, tad taſ gan tà ne-eelſtu. Kad zeenijamu Adoſf Allunan fungu teatera rakſtneezibà eewehroju, tad winſch taſ pirmais no wiſſeem ſcheem teatera draugeem, kaſ ſawàs ſarakſtitàs un pahrtulkotàs teateraſpehlès ſkai-

dru wallodu un peenehmigu isweizibu parahda. Wiafch arri tas pirmais, kas tautai peenehmigus teatera originalus farastijis. No tahm teatera-spehleh, ko wiafch apgahdajis, irr libds schim schahdas idrikketas:

1) „Pafcha audsinabts.“ Original johku-spehle weenā zehleenä. Scho spehli isdarra 5 wihreeschi un 3 feeweeschi un ta noteekahs semneeku fauschu istabā. Wiffa spehle isect us sinnamu mehrki, prohti ta israhda, pehz lam mahzita semneeku meita dsennahs un kas winnas wezakeem tai par labbu ja-atwehle. Us flaidru wallodu un stipreem johkeem schē teel gan raudsihts un nemahzitam Mikkelam, kas schē tas pafcha audsinabts, tas der par labbu, tapehz warr scho spehli par brangu kumediju no-fault; bet lohti teizami buhtu, kad mahzihts Heinrich Krasting — teefneffis, kas schē Mikkelā prettineeks, arri pee fawas flaidras wallodas wairahl mahzitu un smalzinate buhschanu parahditu, zaur ko schihs spehles galla mehrkis ohtsfahrtigu labbumu atnestu un to tad warretu nofault ne ween par brangu kumediju, bet arri par tahdu smalku kumediju, kas isflaidrotu nemahzitas buhschanas un prezseschanas newehrtibu un pohstu — un mahzitas buhschanas un weenfahrtigas prezseschanas swarru un labklahschanahs.

2) „Itaba ar diwahm gultahm.“ Johku-spehle weenā zehleenä. Schi johku-spehle irr no Wahzu wallodas pahzeltu, to isdarra 3 wihreeschi kahdā weefunnammā un irr lohti johziga. Schi spehle nemmahs israhdiht, pehz kahdas mantas-fabrikas muhsu prezses-wihri daschu reis dsennahs un tanni irr atkal daschas buhschanas is Latweeschu dsihwes un sinnaschanas it jauki eepihtas, kas parahda, ka rakstneeks fawu tautu gan sinn zeenihht un ka winnam prahts un dsihfschanahs, fewi arri joprohjahm tai dahwinahht.

3) „Bahnuscha treschas klaffes usgaidamā istabā.“ Johku-spehle weenā zehleenä. Scho no Wahzu wallodas pahrtulltotu johku-spehli isdarra diwi wihreeschi, weens feeweeschi un wehl weens fahnus zilweks, winna irr lohti johziga, israhda daschfahrtigu jaunu lauschu mihlestibu un fatizzibu un irr preeka- un lustes-walkarōs it lehti spehlejama.

Latweeschu teateram par labbu irr arriidisan Paul Plaweneek lungs fawus spehklus leetajis, dauds teatera-spehles pahrtulltodams. Bet winna spehles atrodahs wehl daschas wallodas mainas. Kad Adolf Allunan lungs fawas brangas kumediju-spehles flaidrā un aprastā Latweeschu wallodā un eeraschās apgahda, — tad buhtu lohti brangi, kad Paul Plaweneek lungs tahs fawejas turklahht wehl dauds mas smalkatā runnas skannā isstrahdatu, — warr buht ka tas us preekschu tā notiks. Libds schim irr schahdas Paul Plaweneek spehles drikketas:

1) „Kā pagasta wezzalus zett.“ Johku-spehle weenā zehleenä. Schi johku-spehle jeb kumedija irr pehz

Wahzu wallodas tā isstrahdata, ka to gandrihs nemas newarr manniht, tapehz to warr par tahdu pusoriginalu dehweht. Laudis, kas scho spehli kahdā frohgā isdarra, irr 3 wihreeschi un 2 feeweeschi. Spehle dsennahs israhdiht kahdus niklus, kas pee pagastu wezzaku zelfchanas daschfahrt noteekahs.

2) „Sullainis par dakteri.“ Johku-spehle weenā zehleenä. Scho kumediju spehle 6 wihreeschi un trihs feeweeschi, ta noteekahs kahda daktera kunga — istabā un parahda, zil nejehdsiigi tabdi dumji ehru-mzilweki, kas kuhlo zittam wiffu palkat darriht — un tahdi beidoht tal pohstā patriht.

3) „Lihšina jeb pilfehtneeks us laukem.“ Johku-spehle weenā zehleenä. Drikkē apgahdajis J. Schablowsky k. Jelgawā 1870. Scho kumediju isdarra 3 wihreeschi un 1 feeweeschi libds ar dascheem zitteem fahnulaudihm, winna irr johziga, irr aprastā semneeku buhschanā un noteekahs flaijā apgabbalā, frohga preekschā. Spehle grihb israhdiht, ka pee prezseschanahs lohti ja-kuhlo us weenprahhibu un weenfahrtibu mahzibā un wiffadā atsihschanā; jo zittadi jaunam pahrim newarr ne muhscham labbi klabtees.

4) „Kurlais Krišchus.“ Johku-spehle diwōs zehleendōs. Scho spehli warr par smalku kumediju no-fault, jo ta gan atsklann smalkā runnas skannā; to isdarra 4 wihreeschi un 3 feeweeschi kahdā pilfehtā — jaukās istabās. Wiffa ta kumedija grohsahs ap tuwaka mihlestibu.

(Us preekschu wehl.)

Sinna dseedataju beedribahm.

No daschahm puffedm esmu usajzinabts, tai kofschai Wahzu meldinai: „Es braust ein Ruf wie Donnerhall.“ Latweeschu garrā dseefmu farihmeht. — Us scho laipnigu usajzinafchanu warru atbildiht, ka tahda dseefma, ko pehrn pehz schihs daitas un kupli skannoschas meldinas jau fazerreju, atrohnahs Latw. awisēs Nr. 50. 1870, ar to wirsrahtu „Latwju dseefma,“ kas tā eefahthas:

Kā pehrkons ribb, kā jubra krahz,

Kā wehtrā meschi schnahhtin schnahz,

Kā strautinsch lehni teel un bild,

Un wehšma spirdsin, faule sild' —

Ta Latwju dseefma swannihht swann,

Kur ween tik Latwju mehle skann! —

E. F. Schönberg.

Beeminna no aisgahjuscha tautas drauga.

Jelgawā pee J. Schablowsky k. Nr. 9 dabujamas 3 lautfahrtes: 1) Kanaana, jeb ta fwehta Juhdu

semme ta Kunga Jesus Kristus laikā; apgahd. no Jelg. mahzitaja Schulza 1855. Us schihs paščas lantfahrtes wehl atrohdahs: II. Kanaana, Egipte un Israeta behrnu zetfch pa tuffnesi Mohsus laikā; III. Jerusaleme us teem swehteem kalneem; IV. Jerusalemes Deewa nams; V. Kahdas tahs swehtas weetas un leetas Jerusalemes Deewa nammā bijufčas. — 15 kap. 2) Amerikas lantfahrte, avg. no Jelg. mahz. R. Schulza 1856. Us schihs lantfahrtes wehl atrohdahs: II. Semmes abbejas puslohdes, wakkara puslohde un rihta puslohde — 15 kap. 3) Awrikas lantfahrte, ko apgahdajis Jelgawas mahz. R. Schulz 1860. Us schihs lantfahrtes wehl atrohdahs: II. Australias lantfahrte (it smukli isglichtota) un III. Saule un winnas gabjuswaigsnes, zil winnas leelas weena par ohtru un zil millijonu juhdses no faules ikkatra eet fawu zettu faulei apfahrt. — 20 kap. — Schihs no nelaika Schulza mahzitaja apgahdatahs lantfahrtes bija toreis kad tahs isnahza, paščas pirmahs muhsu tehwijas wallodā. So preefch Krimas karra nebija Latweefcheem arri ne wehstes no latwiskahm lantfahrtehm. Tik kad fahfahs Krimas karfch un karra sinas, kas arri lihds tam laikam latweefchu awisēs nebija lassamas, nu iknedetas tappa nodrukktas un no awischu lassitajeem karsti gaiditas un kahrigi tappa lassitas, tad arri raddahs zitta waijadsiiba, prohtita, ka daudsi wehlejahs redseht ar azzihm tahs weetas, no kurrenes tahs karsti gaiditahs karra sinas pee winneem atnahza. Schulz mahzitajs nahza nu schai waijadsiibai palihgā. Winsch fahka isdoht latwiskas lantfahrtes lihds ar istahstischanam. Zil waijadsiigas bija lantfahrtes, to no tam noprattihis, ka Ciropas lantfahrte, kas tappa pirma isdohta, us ahtru rohku tappa ispirkta un bija jaleef gattawoht ohtrais isdewums. Nu isnahza lantfahrtes weena passat ohtrais, kamehr pirmajam truhkumam bija islihdsehts. Behzahf tappa wehl gaismā laists skaisis atlasis no weenas zittas ismannigas rohkas. Bet tik labbi irr waijadsihgs atlassa kur wiffas lantfahrtes weenā gramatā fasetas, kā arri irr waijadsihgs lantfahrtes pa weenai, kā tas katra mahzita tautā un wallodā atrohdams. Schulzim peenahfahs tadeht ta pirma pateiziba, ka winsch mums tahs pirmahs lantfahrtes gahdajis. Taggad schim brihdim tik irr wehl dabujamas trihs ween no schim pašchahm pirmajam un no Schulz mahzitaja isdohtahm lantfahrtehm, un kad schihs lantfahrtes usluho, kas tik jauki ar glihwehm (perwehm) glesnotas, tad jabrihnahs par to lehtu maksu, par zil winnas katram pee-eijamas. Un muhsu Deewa preefchā aisgahjis wezs draugs un mahzitajs arri jau zittu nelo nekahroja, kā tik ween to, ka warretu pee-eet klahf wiffi pee winna gudribas awota,

ko wiffseem winsch pašneedsa weenteefigi un weenlibdfigi. Bet arri schihs lantfahrtes eet stipri us beigahm, tadeht peeminnas zeenitaji nekawefees, scho peeminanu pagahdatees. So lai gan pehzahf buhs zittas lantfahrtes dabujamas, tomehr pirmahs latwiskas lantfahrtes nebuhs dabujamas un dasch peeminnas zeenitajs wolti pehz tahdahm nomeklesees. J. K—n.

Uffstubbinafchana.

1.

Zelleetes juhs jaunee kahjās,
Gahdajeet ka dseefmas felt,
Luhdseet wezzohs, lai nerahjahs,
Un lai dusmas wairs nezelt.

2.

Jauni laik, jauni preeki,
Nahl ikkatru deenim,
Wezzu lauschu mahri, neeki,
Suhd ar katru stundim.

3.

Tadeht lai us preefchu eijam,
Kas mehs gribam gaismā nahkt,
Lai ar tshallahm kahjahm skreijam;
Kā warr wiffur dseedahf fahkt.

4.

„Dseedafchana labba leeta,“ —
Kur kur ta tik eefahf augt,
Swehtiga ikkatru weeta,
Kur tahs seedi kemmahs plaut. —

Jahn Gohbneek.

Druzfinaš.

Dasch bes nopelna tohp leeliski flawehts, zite atkal kas to gan pelnijis, tik tad tohp flawehts, kad wellenas winna kappu sedf.

Kā kristalla glahse ar leddu, tā melli ar taisnibu lihdsinajahs, abbi spihd, bet glahse paleef un leddus iskuht.

Dsihwiba irr skohla, listens irr tas skohlmeisters, un zilweli irr tee skohlas behrni.

J—i.

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No zensures atwehlehts. Mihgā, 7. Oktober 1871.

Druckahf pees J. W. Steffenhagen un dehta.